

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(вибіркова навчальна дисципліна)

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

освітньо-професійна програма Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
спеціальність 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська)
галузь знань 03 Гуманітарні науки
освітній ступінь бакалавр

Розробник:
Помаз Юлія,
к. і. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Культурологія
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач: Помаз Юлія, к. і. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 459, навчальний корпус № 4 e-mail: iuliia.pomaz@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/pomaz-yuliya-volodymyrivna</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність <i>Освітня програма</i>	035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Попередні умови для вивчення дисципліни	Перелік базових дисциплін, що передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми: «Історія та культура України», «Вступ до мовознавства», «Філософія», «Сучасна українська літературна мова», «Університетська освіта».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти знань про закономірності світового історико-культурного процесу, основні досягнення вітчизняної та світової культури, засвоєння загальнолюдських та національних культурних цінностей, збагачення духовного світу, формування моральних і естетичних потреб та здатності зберігати і охороняти культурні здобутки України.

Основні завдання навчальної дисципліни:

практичне: формувати у здобувачів вищої освіти загальні та професійно-орієнтовані комунікативні й світоглядні компетенції для забезпечення їхнього ефективного спілкування в професійному середовищі; навчити створювати відео-презентації та презентації до базових тем з дисципліни;

освітнє: сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти здатності до самоосвіти, що надасть їм змогу продовжувати вивчати здобутки вітчизняної культури після закінчення ЗВО;

пізнавальне: залучати здобувачів вищої освіти до таких академічних видів діяльності, які активізують і розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей;

розвиваюче: допомагати здобувачам вищої освіти у формуванні загальних компетенцій з метою розвитку їх особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнювати впевненість здобувачів вищої освіти як дослідників багатовікових традицій і культурних надбань України, а також позитивне ставлення до вивчення пам'яток культури;

соціокультурне: досягати розуміння здобувачами вищої освіти важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем для того, щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних і академічних ситуацій.

Компетентності:

загальні:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма навчання 035ФІЛОЛ бд 2021			
	усього	серед них		
л		с	с.р.	
Тема 1. Методологічні основи вивчення дисципліни «Культурологія».	12	2	2	8
Тема 2. Культура на ранніх етапах свого розвитку.	14	2	2	10
Тема 3. Культура народів Стародавнього Сходу.	16	2	4	10
Тема 4. Антична культура.	16	2	4	10
Тема 5. Культура в епоху Середньовіччя.	14	2	2	10
Тема 6. Культура епохи Відродження та Реформації.	16	2	4	10
Тема 7. Культура епохи Абсолютизму та Просвітництва.	14	2	2	10
Тема 8. Культура ХХ - початку ХХІ ст.	18	2	4	12
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання*

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання тестів (за результатами самостійної роботи)	Написання реферату	Виконання завдань самостійної роботи	
ПРН 3	40	26	10	24	100
Разом	40	26	10	24	100

* для максимальної кількості балів

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання тестів (за результатами самостійної роботи)	Написання реферату	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Методологічні основи вивчення дисципліни «Культурологія».	5			3	5
Тема 2. Культура на ранніх етапах свого	5			3	5

розвитку.					
Тема 3. Культура народів Стародавнього Сходу.	5	26		3	5
Тема 4. Антична культура.	5			3	5
Тема 5. Культура в епоху Середньовіччя.	5			3	5
Тема 6. Культура епохи Відродження та Реформації.	5			3	5
Тема 7. Культура епохи Абсолютизму та Просвітництва.	5			3	45
Тема 8. Культура ХХ - початку ХХІ ст.	5			3	15
Самостійна робота (написання реферату)			10		10
РАЗОМ	40	26	10	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	здобувач вищої освіти (з.в.о.) ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал; обґрунтовує свої думки; наводить необхідні приклади, аргументує їх; на високому рівні виявляє знання закономірностей світового історико-культурного процесу, основних досягнень вітчизняної та світової культури, володіє вмінням ефективно працювати з інформацією, організовувати процес свого навчання й самоосвіти
4	з.в.о. дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу; на достатньому рівні виявляє знання закономірностей світового історико-культурного процесу, основних досягнень вітчизняної та світової культури, володіє вмінням працювати з інформацією, організовувати процес свого навчання й самоосвіти
3	з.в.о. виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; недостатньо володіє вмінням здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; потребує коригування організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
2	з.в.о. розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; частково володіє вмінням здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; потребує суттєвого коригування організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
1	з.в.о. не виявляє знань більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; на елементарному рівні володіє навиками роботи з інформацією; відсутня належна організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
0	з.в.о. зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно; не виявляє вміння здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; неспроможний організувати процес свого навчання й самоосвіти

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів (за результатами самостійної роботи)

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-26	26 теоретичних питань; 1 бал – за кожен правильну відповідь. З.в.о. демонструє високий рівень володіння програмним матеріалом, що відображає знання закономірностей світового історико-культурного процесу, основних досягнень вітчизняної та світової культури, володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної культурологічної науки, виявляє вміння організувати процес свого навчання й самоосвіти.

Шкала та критерії оцінювання написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання. За матеріалами реферату підготовлена змістовна презентація. З.в.о. володіє вмінням ефективно працювати з інформацією, організувати процес свого навчання й самоосвіти
7-8	виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання. З.в.о. на достатньому рівні виявляє вміння працювати з інформацією, організувати процес свого навчання й самоосвіти
5-6	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтована актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримані. З.в.о. недостатньо володіє вмінням здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; потребує коригування організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
3-4	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді. З.в.о. частково володіє вмінням здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; потребує суттєвого коригування організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
1-2	є істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок. З.в.о. фрагментарно володіє навиками здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; потребує суттєвого коригування організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
0	тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми. З.в.о. не виявляє вміння здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; неспроможний організувати процес свого навчання й самоосвіти.

Шкала та критерії виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	З.в.о. демонструє навички самостійної роботи, всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, здійснює аналіз та робить висновки. На високому рівні володіє програмним матеріалом, що відображає знання закономірностей світового історико-культурного процесу, основних досягнень вітчизняної та світової культури, виявляє вміння організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
2	З.в.о. демонструє навички самостійної роботи, розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, робить висновки. Проте, завдання самостійної роботи з теми виконані не повністю, або мають неточності, незначні помилки. На достатньому рівні володіє програмним матеріалом, що відображає знання закономірностей світового історико-культурного процесу, основних досягнень вітчизняної та світової культури, виявляє вміння організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
1	З.в.о. демонструє недостатні навички самостійної роботи. Завдання самостійної роботи з теми виконані не повністю, або мають неточності, помилки. З.в.о. частково володіє вмінням здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; потребує суттєвого коригування організація процесу навчання й самоосвіти з.в.о.
0	З.в.о. не демонструє навичок самостійної роботи. Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно. З.в.о. не виявляє вміння здійснювати пошук, відбір, систематизацію та узагальнення інформації щодо культурних процесів та явищ; неспроможний організувати процес свого навчання й самоосвіти.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120. Кількість кредитів – 4,0. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Списування під час виконання тестових завдань, контрольної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної

навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перерахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням даної навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Галіченко М.В., Поліщук І.Є. Культурологія: Навчально-методичний посібник для студентів. Херсон. Поліграф, 2018. 85 с.
2. Історія української культури. Підручник за ред. Лозового В.О. Нац. Ун-т «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». Харків. Право, 2017. 368 с.
3. Історія української культури: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін.; за ред. В. А. Качкана. 3-є вид., випр. Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2016. 368 с.
4. Конверський Анатолій. Культурологія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. Наукова думка. 2018. 864 с.
5. Козира Є. В. Культурологія. Навчальний посібник. Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. 352 с.
6. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура. Київ : ЦУЛ, 2002. 507 с.
7. Культурологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю та ін. ; за ред. Гриценко Т. Б. 3-тє вид. Київ : Центр учб. літ., 2018. 388 с.
8. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. Харків : Фоліо, 2013. 863 с.
9. Музадьов О.О. Культурологія. Навчальний посібник. Львів. 2018. 185 с.
10. Основи культурології : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Сандюк Л. О., Щубелка Н. В., Шмиголь М. Ф. та ін.; за ред. Л. О. Сандюк, Н. В. Щубелки ; Одес. держ. екон. ун-т. Київ : Центр учб. літ., 2017. 399 с.
11. Шаравара Т. О. Історія української культури. Полтава, 2015. 180 с.

Допоміжні

1. Греченко В. А. та ін. Історія української та зарубіжної культури. Київ : Літера, 2000. 464 с.
2. Європейська та українська культура в нарисах / За ред. І.З. Цехмістро. Київ : ЦУЛ, 2003. 320 с.

3. Історія української та зарубіжної культури / За ред. С. М. Клапчук. Київ : Знання, 2001. 326 с.
4. Подольська Є. А. Культурологія. Київ : ЦУЛ, 2003. 288 с.
5. Помаз Ю. В. Адміністративно-правові засади реалізації державної політики щодо культових споруд в Українській РСР: теорія і практика (середина 1940-х – друга половина 1950-х рр.). Електронне фахове видання «Емінак». 2016. № 2 (14). Т. 2. С. 105-110. Режим доступу: <http://www.eminak.mksat.net/pages/archive.html>
6. Помаз Ю. В. Культові споруди у контексті лібералізації стратегічного курсу радянської держави щодо РПЦ. Історія релігій в Україні: науковий щорічник / упоряд. О. Киричук, М. Омельчук, І. Орлевич. Львів : Інститут релігієзнавства – філія Львівського музею історії релігії; вид-во «Логос», 2012. Книга І. Частина І: Історія. С. 757-767.
7. Приходько С.М., Ільченко А.М., Помаз Ю.В. Ціннісні аспекти культури українського суспільства. *Політикус. Науковий журнал*. 2022. №2. С. 103-109.
8. Українська та зарубіжна культура / За ред. М. М. Заковича. Київ : Знання, 2000. 622 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> - бібліотека ім. В. Вернадського
2. Звід пам'яток історії та культури України: Енциклопедичне видання: У 28 т.
URL : <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe>
3. Культура та мистецтво України // URL : <http://histua.com/knigi/narisi-z-istorii-ukraini>
4. Словник основних термінів української та зарубіжної культури // URL : <http://ua.convdocs.org>.
6. Стеценко В. І. Культура в термінах від “а” до “я”. Культурологічна абетка
URL : www.franko.lviv.ua.